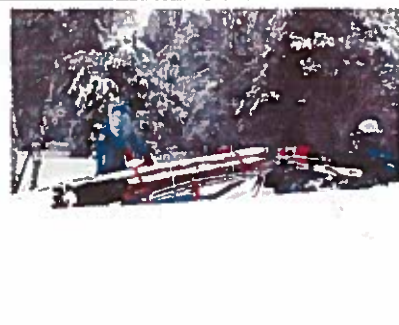


ml. 16. 3. 2015 70

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-,  
liikenne- ja ympäristökeskus  
Oulu

16. 02. 2015

Dnro POPELY



## LOPPURAPORTTI

### Luonnon Syli

Sydänmaankylän Kyläseura ry:n

hallinnoima hanke no 16642

16.4.2012 – 31.10.2014

Yhteystiedot: Sydänmaankylän Kyläseura ry, Sykkeentie 40, 86710 Kärsämäki Y-1453727-1  
puh. 08-773805 email: syke@kylakeskus.com

**LUKIJALLE**

Tässä Luonnon Syli hankkeen loppuraportissa kerrotaan kohta kohdalta, miten hankesuunnitelma on toteutunut. Kunkin kohdan alkuun on lainattu hankesuunnitelman kyseisen kohdan teksti. Se esitetään kursiivitekstinä. Itse loppuraporttiteksti on lihavoituna.

Hanketyön eteneminen on kerrottu jokseenkin ajankohtaisesti kylälehti Sydänkäypsen liitelehdissä (liitteenä 17 sivua ). Toiseksi rakentumisen tarinasta on kuvakerrontaa (liite ote blogista).

Liiteaineisto alkaa hankesuunnitelmasta ja hanke-muutoshakemuksesta, seuraavaksi esitetään hankepäätökset sekä sen jälkeen muu liiteaineisto erittelyn mukaisena. Materiaaleja ja muita ulkopuolisia ostosopimuksia ei esitetä raportissa. Ne ovat esitettävissä hallinnoijan toimistossa, Kärsämäki Sykkeentie 40. Siellä on tallennettuna myös muu hankeaineisto.

**SISÄLTÖ****LUKIJALLE**

- 1. HANKKEEN TAUSTA JA TARVE**
- 2. HANKKEEN KOHDERYHMÄ JA HYÖDYNSAAJAT**
- 3. HANKKEEN TOTEUTUS**
- 4. HANKKEEN AIKATAULU**
- 5. HANKKEEN TAVOITTEET JA TULOSODOTUKSET**
- 6. HANKKEEN TIEDOTUS JA RAPORTOINTI**
- 7. HANKKEEN KUSTANNUSARVIO JA RAHOITUSSUNNITELMA**
- 8. HANKKEEN RISKIT JA OLETUKSET**
- 9. LIITTEET**

## 1. HANKKEEN TAUSTA JA TARVE

*"Nykyuotoinen yhteisöllinen kylän kehittämistyö Syvämaalla on ollut käynnissä jo noin puoli-toista vuosikymmentä. Sen alkuvaiheeseen sijoittuu kyläkirjan aikaansaaminen. Merkittävä lähtöpäätös uuteen kehittämistyöhön tapahtui kyläkoulun sulkeutumisella. Uutta askellusta on tehty erilaisilla kehittämishankkeilla. Pääosin kehittämistyö, kuten Sykkeen rakennusvaiheet, on ollut kylän omaa toimintaa. Muutamia kehittämishankkeita on toteutettu yhteistyönä lähiympäristön kanssa. Joissakin tapauksissa kyläkunta on toiminut osana laajempaa, varsinaisesti muualta hallinnoitua hanketta. Yhteisessä toiminnassa keskeisinä tekijöinä ovat olleet kyläseura, kyläosuuskunta sekä Kiinteistöyhtiö Tappisarvi.*

*Yhteisöllisessä toiminnassa ja ilmeisen hyväksytyinä tavoitteena Sydänmaalla on kylän elävyys. Eli toimitaan itse ja saadaan muualta kylälle suuntautuvaa asiointia ja elämää. Perusvoimavaroina kehittämistyöhön nähdään kylän luonto, kulttuuri, ihmiset sekä yhdessä tekeminen. Tekeminen perustuu ja on toiminutkin koko nykyisen kehitysvaiheen ajan tahtotilana; "että voidaan ja pitää itekin toimia".*

*Kehittämisasiakkeleat vaativat usein taloudellisia voimavaroja. Talkootyö on ollut merkittävä ja ensisijainen voimavara yhteisten tavoitteiden saavuttamisessa. Rahallisia resursseja on hankittu erilaisten hankkeiden avulla. Hakijana ja hallinnoijana kylän yhteishankkeessa on ensisijaisesti ollut kyläseura. Sykkeen peruserontti sekä muutamat myöhemmät sen kiinteistöön liittyvät investoinnit ovat olleet kyläosuuskunnan hankkeina.*

*Laajemmalle, jopa ulkomaille kohdistetuissa kehittämishankkeissa kylän tavoitteena on ollut uusien yhteyksien aikaansaaminen. Niistä on saatu myönteistä palautetta ja muuta kehitystoimintaa. Joskin on todettava, että kaikki laajempi toiminta ei ole aikaansaanut toivottua tulosta. Toiseksi tapahtuneesta voidaan todeta myös se, että kylän lähiympäristön kanssa yhteistoiminnan aikaansaaminen on osoittautunut vaikeimmaksi.*

*Tällä hetkellä, lokakuussa 2011 (lukuun ottamatta kyläosuuskunnan remonttihanketta) Syvämaan yhteisölliseen kylätoimintaan liittyen ei ole menossa mitään omia tai yhteisiä hankkeita. Myöskään aikaisempien hankkeiden kaikki tukirahoitukset, hanketilitykset ja raportit ovat loppuunvietyinä"*

*Tämä hanke on keskeinen kylän toisen oman toiminnan kehittämisen vaiheen käynnistämiseksi ja toteutuksessa. Uusi kehittäminen vaihe tukeutuu vahvasti kylän luontoon. Se tarjoaa väljyyttä, rauhaa ja monia muita elämismahdollisuuksia vuoden eri aikoina. Kehittämistyön kokonaisuuden pohjaksi luonnon tarjoamat mahdollisuudet on jaettu neljään osaluokkaan; liikkuminen luonnossa, kulttuuria luonnosta, terapiaa luonnosta sekä erilaisia aineksia luonnosta.*

*Tässä kehittämistä käynnistävällä investointihankkeella ei ole varsinaisen perusmaa- ja metsätalouden osioita. Hankkeeseen liittyvät tavoitteelliset kohdistuvat pääosiltaan luonnossa liikkumisen eri variaatioihin ja jossakin määrin luovuuden sekä terapiatoimintojen mahdollistamiseen.*

*Hankkeen hallinnoija eli Sydänmaankylän Kyläseura ry toimii tämän hankkeen jatkeeksi niin, että kylällä toimivat yrittäjät ja muualta kylälle suuntautuvat yrittäjät tekevät omia tuoteistamiseen liittyviä kehitystoimenpiteitä. Tällaisia toimenpiteitä edustavat yhteiset verkostotyöhankkeet ja yritysrenkaat.*

*Mittavalla hanketyöllä on saatu aikaan edellytyksiä Sydänmaankylän luontopainotteiseen kehittämistyöhön. Lähitulevaisuus tulee näyttämään, kuinka sitä pystytään hyödyntämään. Kyläläisille ja muille luonnossa liikkuville se tarjoaa mahdollisuudet ns. jokamiehen oikeudella tapahtuvaan moninaiseen toimintaan. Sen käyttö maksulliseen ohjattuun luontoliikkumiseen tulee riippumaan yrittäjien toimesta.*

## 2. HANKKEEN KOHDERYHMÄ JA HYÖDYNSAAJAT

*"Luontoon rakentuva palveluvalmius hyödyttää ensisijaisesti kyläläisiä ja muita luonnossa liikuvia. Toisaalta palvelurakenteiden olemassaolo luo uusia mahdollisuuksia erilaiselle elinkeinolähtöiselle toiminnalle.*

*Rakentamisella luodaan luontoelämyksiin mahdollisuuksia monille erilaisille käyttäjäryhmille, aina liikuntarajoitteisiin saakka.*

*Hankkeen hyödyttävyys toteutuu kun hankkeen rakenteet ovat pääosin toimintakunnossa.*

*Hallinnoija eli Sydänmaankylän Kyläseura ry toteuttaa hankkeen kokonaisuudessaan. Jo rakenteiden suunnittelussa on oltu ja ollaan yhteydessä erilaisiin luontoharrastajaryhmiin. "*

**Katso vastaus edellisestä kohdasta 1.**

## 3. HANKKEEN TOTEUTUS

*"Hankkeella rakennetaan Sydänmaankylän luontoon rakenteita ja varusteita kolmessa pääkerrostumassa.*

*Rakentamisen peruserrostumana ovat luontoon tehtävät kulku-urat ja erilaiset tauko- ja muut toimintapaikat. Ns. informaatorakenne sisältää luontoliikkumisen tarvitsemat karttatietopalvelut. Ne toteutetaan samanaikaisesti toteutettavalla erillisellä kehittämishankkeella, joka hanke tulee kosemaan koko Kärsämäen kunnan aluetta. Tuotoksena on sekä sähköinen karttatieto, että siihen perustuvat paperiset "retkeilykartat". Sydänmaankylän alueelle kulku-urien varsille erilaisiin liikkumismuotoihin liittyvät fyysiset opasteet kuuluvat tähän hankkeeseen.*

*Kolmantena toimintaa edesauttavana tuotoksena on erilaisten kalusteiden ja varusteiden hankinta kyläseuran omistukseen ja hallintaan.*

*Suunnitelman mukaisesti hanke toteutetaan kahden vuoden aikana. Maastotyöt ajoittuvat pääosin ns. sulan maan aikaan. Kaikkia edellä kuvattuja toimintalojkoja rakennetaan samanaikaisesti, eli ne lomituvat toisiinsa. Seuraavassa on alustava työn tekemisen ja hankintojen malli osatoiminnoiksi lohkotuna.*

### A) Kulku-urat ja toimintapaikat:

#### 1. kulku-urat

*Kaikkiaan erilaisiin kulkemisiin tarkoitettuja uria rakennetaan ja kunnostetaan 34 kilometriä. Toteutusta varten se kokonaisuus on jaettu 7 etapiksi. Jokaisesta etapista on olemassa oma työn sisältö, työn tekeminen ja aikataulusuunnitelma sekä kustannusarvio. Tarkemmin liitteissä A 1/1-7*

*Yksi, n 3 km etappi rakennetaan toimintapoluksi. Se sisältää useita ulkosalla tapahtuvaan voimisteluun ja temppuiluun liittyviä erikoisrakenteita (tasapaino, venytys jne.) Tarkemmin liite A 1/8.*

#### 2. taukopaikat (laavut ja tulipaikat)

*Tämän investointihankkeen yhteydessä olemassa olevat laavut (6) ja niiden huoltoliiterit kunnostetaan ja varustus täydennetään. Tarkemmin liitteet A 2/1-6)*

#### 3. uusi kivikota

*kokonaan uutena rakennetaan käynti- ja taukopaikkakohteeksi työnimenä "kivikota". Sen seinät tehdään entiselle sepelinottopaikalle jääneistä suurista luonnonkivistä, kattorakenteet tehdään puusta ko-taalemusta ilmentäväksi. Tarkemmin liite A 3/1*

#### 4. esteettömät reitit (invakulkeminen)

*selvitetään ja tehdään liikuntarajoitteisten luonnossa kulkemiseen ja toimintaan mahdollistavat rakenteet. Tarkemmin liitteet A 4/1 ja 2*

### B) Informaatorakenne

**1. kartoitustyö**

perustuu erillisellä kehittämishankkeella toteutettavaan sähköiseen ja karttoihin monistettuihin tietoihin.

**2.fyysinen opastus**

Tällä hankkeella tuotetaan urien varsille ja taukopaikoille reitti- ja viitoitusopastus. Opastuksen ulkoinen ilme on yhtenäinen ja toteuttaa erilaisten liikuntalajien merkkisymboliikan. Tarkemmin liite B 2/1.

Kaikissa edellä kuvatuissa osioissa kustannusten laskentaperusteena on käytetty seuraavia, paikallisiin hankintamahdollisuuksiin liittyviä yksikköhintoja:

- ostopalveluna henkilötyö 32 €/h sis. alv
- urapohjien tasaukseen tarvittava konetyö ostopalveluna 60 €/h sis. alv
- ns. hankintaperiaatteella puutavarahankinta keskimääräisenä hintana 50 €/m<sup>3</sup> sis. alv
- lähinnä rautakaupoista hankittavat rakennustarvikkeet määrä ja hinta-arviona kohteeseen yhteissummina
- sekä henkilö- että konetalkootyössä on käytetty vahvistettuja yksikköhintoja, henkilötyö 10 €/h konetyö 30 €/h.

kauttaaltaan edellä mainituissa ura- ja taukopaikkakohteissa on maanomistajien kanssa toistaiseksi voimassa olevat käyttöoikeussopimukset hallinnoijalla. Lukuun ottamatta uutta ns. kivikotataukopaikkaa, jonka osalta sopimusten hankkiminen on käynnistynyt. Sitä kohdetta ei aloiteta ennen kuin asianmukainen käyttöoikeussopimus on olemassa. Kaikkiin tässä suunnitelmassa toimenpiteitä sisältävissä maastokohteissa liittyen käydään maanomistajan kanssa informaatiokeskustelut. Samalla niissä voidaan ottaa huomioon maanomistajien esille tuomia toivomuksia.

**A) Kalustehankinnat****1. liikkumista edesauttavat välineet**

Toimintaympäristössä olevilla ihmisillä ei ole vielä juurikaan tavoiteltuihin liikkumisharrastuksiin liittyviä omia välineitä. Jotta monille uusien liikuntaharrastusten pariin siirtyminen tulisi kokeiltua, tarvi-

taan siihen asialliset välineet. Tätä varten hankkeella hankitaan erä lumikenkiä (10 + 10), maastopyöriä (10) kanootteja (6) Tarkemmin liite C 1/1

**1. huoltokalusteet**

Urastojen ja taukopaikkojen läpivuotinen kunnossapito vaatii huoltotoimintaa. Siinä tarvitaan kalustoa ja välineitä. Tärkeimpinä tehtävinä ovat talviaikaisen latu- ja muiden pohjien aikaansaaminen sekä polttopuuhuolto eri tulenpitopaikoille. Hankkeella hankitaan hallinnoijan haltuun ns. työkelkkaluokkaan kuuluva moottorikelkka rekineen. Lisäksi moottorikelkan hankintaa puoltaa se, että osa kyläkokonaisuuteen kuuluvista huoltopaikoista sijaitsee (Kärsämäen soidensuojelualue) suojelualueilla, johon huolto on tehtävä talvisaikaan. Toisaalta toimivan moottorikelkkapalvelun olemassa olo ja ylläpito on tarpeellinen myös turvallisuuden / ensiaputoimintojen vuoksi. Laajalla harvaanasutulla metsäalueella lisääntyvä liikkuminen lisää erilaisten tapaturmien riskejä.

Huoltotoimintojen ylläpidossa tarvitaan koneita, kuten raivaus- ja moottorisaha. Tarkemmin liite C 1/1 "

Hankkeen tekeminen toteutettiin tehdyn suunnitelman elikkä etappien pohjalta. Etapit ilmenevät liitekartalla, liite 1. Työstettävänä etappeina olivat:

- A 1,1 Pitäjänraja-Syvöjanlaavu
- A 1,2 Syvöjanlaavu-Ylikulunlaavu
- A 1,3 Ylikulunlaavu-Pyhännän raja
- A 1,4 YlikulunP-Kärsämäenjärvet-Ylikulunlaavu
- A 1,5 Ylikulku-Syke
- A 1,6 Syke-kosteikko
- A 1,7 Kosteikko-Hangasneva
- A 1,8 Toimintapolku
- A 2,1 Kärsämäenjävien taukopaikka
- A 2,2 Ylikuluntaukopaikka
- A 2,3 Pilkkakankaantaukopaikka
- A 2,4 Syvöjantaukopaikka
- A 2,5 Kivipurontaukopaikka

- A 2,6 Kosteikontaukopaikka
- A 3,1 Kivikota
- A 4,1 Invalaavu
- A 4,2 Esteetön kosteikko

Jokaiselle etapille tehtiin työsuunnitelma ja kustannusbudjetti kustannuslajeittain. Esimerkiksi etapille A 1,5 Ylikulku-Syke se oli seuraava: *"Pääuran etapin pituus 4,2 km, lisäksi tähän etappikonaisuuteen kuuluu keskikylän peltojen taustoilta-tervahaudalle väli 2,7 km ja uutena haarat yhdistävä 900m, eli etapinurat yhteensä: 7,8 km."*

*"Noin 6 km matkalta urat ovat perinteisillä kulkupuullilla. Ne joudutaan kivisyyden takia kultaaltaan konetyönä pohjaamaan. Ja täysin uutena rakennettava 900m:n ura joudutaan pohjaamaan täysin konetyönä."*

*Metsäojan ylityksiä etapissa on 4 kpl, jotka luiskataan ja viereen rakennetaan pitkospuut jalan liikkumista varten.*

*Sykkeen vieressä olevan Kärsämäenjoen ylitys (8m) toteutetaan kesäaikaan kaiteisella porrasspuulla. Talviaikaista ylitystä varten joen penkat luiskataan ja moottorikelkoilla ja hiihtäen ylitys tapahtuu lumipolanteella. Ostettava konetyö 76 h, ostettava henkilötyö 180 h, talkoo henkilötyö 120 h, Puutavaraostot 6 m3, Rautakauppaostot 364 €."*

Alkuperäinen aikomus Kärsämäenjoen sulaaikaista ylitystä varten ollut (porraspuurakenne) muutettiin kevyen liikkumisen mahdollistavaksi sillaksi. Perusteena se, että talviaikanakin jokeen voi tulla vettä, joka estää kelkalla joen ylittämisen ja toisaalta maastopyörien kuljettaminen on sillan kannella helpompaa. Esimerkkinä on etapista tehty maastotöiden kustannusbudjetti sekä sen lopullinen toteutuma



Silta Kärsämäenjoen yli Sykkeen kohdalla

Etappikohtaisten töiden toteutuneet kustannukset eivät ole yksittäisissä etapeissa budjetoidun mukaisia, ne joko ylittyvät tai alittuvat. Sen sijaan kokonaissummat ovat olleet sitovia. Etapeittaiset kustannukset ilmenevät liitteestä 2.

Useimmat taukopaikat (A 2,1-A 2,6) ovat aikaisemmin rakennettuja ja vaativat tältä hankkeelta vain kunnostustöitä laavuun ja/tai puuliiteri- ja wc-rakennukseen. Täysin uutena tässä hankkeessa toteutettiin kivikodan taukopaikka. Toiseksi kivipuron ja kosteikon taukopaikoilla yleisen kunnostuksen lisäksi rakennettiin esteettömyysasiaa eteenpäin.

#### KIVIKODAN TAUKOPAIKKA



Kota rakennettiin rakennuslupapaperustusten ja rakennusvalvonnan antamien ohjeiden mukaisena. Taukopaikan toimintapiiriä täydennettiin, puuka-

tos- ja puuseerakenteilla. Näin saatiin kohteesta täydellisempi toiminta- ja pihapiiriin.

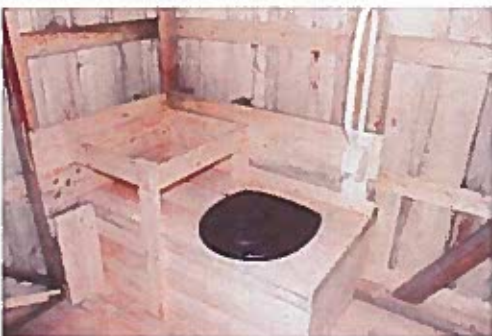


Koska kota tuli kalliopohjalle, rakennusvalvojan lausunnon perusteella routaeristysrakennetta kodan pohjalle ei tarvittu. Se jätettiin pois.

Tutustumismielessä kohde otettiin käyttöön lokakuussa 2013. Sen jälkeen, vajaan vuoden aikana kotakirjan mukaan siellä on vierailut 459 henkilöä.

#### INVARAKENTEIDEN TÄYDENTÄMINEN

Niitä tehtiin kivipuron ja kosteikon taukopaikoille. Pyörätuolilla liikkumista edesauttavaksi tehtiin pätkät kivituhka-pinnoitusta. Toiseksi kosteikon taukopaikalle rakennettiin uusi invahuussi.



Huussi toteutettiin jokseenkin ennakkosuunnitelman mukaisesti. Yksityiskohtaisessa suunnittelussa ja rakenneosien hankinnassa toimittiin yhteistyössä ammattikoulujen kanssa. Haapaveden ammattiopistossa aikuisopiskelijana opiskelija Susanna Kari antoi neuvoja maastopyöräily-etappien suunnittelussa, rakentamisessa ja kokeilussa. Toiseksi hän oli mukana reiteille tulevien opastekilpien ja tekstien suunnittelussa. Eli millä välineellä/lailla milläkin etapilla voi kulkea. Kylttien metalliset pohjat teetettiin (ostettiin) kyseisellä ammattiopilaitoksella. Hankkeen aikana hallinnoijan (Sydänmaankylän Kyläseura ry:n) toimintaan ja termistöön syntyi luontopalvelujen erityisnimeksi "Luonnon Syli". Tähän toimintoon Piippolan Ammatti- ja Kulttuuriopiston oppilaat luonnostelivat tunnuksia. Valittiin ns. ketunnaama-kuvio kyseiseen tarkoitukseen. Se kuitenkin etsii vielä varsinaista käyttöilmettä ja -tekniikkaa.

Karttapalvelu toteutettiin taukopaikoille (8 kpl) tulevien opastetaulujen avulla. Perustana on viimeisin peruskarttapohja, jonka mittakaava on laajennettu 1:10000, jota täydennettiin ura- ja muilla omilla merkinnöillä. Opastauluihin on lisäksi tehty muuta opastusta ja ohjeistusta maastossa kulkijoille.



Hankesuunnitelmassa mainitaan, että samanaikaisesti rakentamisen kanssa syntyy myös erillinen karttapalvelun hanke, ei ole vielä toteutunut. Siinä tavoitteena oli ja tulee olemaan erityisesti maastopyöräilyn mahdollistava laajemmalle alueelle ulottuva karttapalvelu. Nyt toteutettu peruskarttapohjainen reittikarttatyö hyödyntyy piakkoin erillisenä tulosteena. Peruskarttamittakaavassa olevat



tulosteet (karttalehdet) tulevat myyntiin Kyläkeskus Sykkeeseen alkukesästä 2015 alkaen.

Yksityiskohtaisempaa tietoa opastus- ja karttateutuksen rakentamisesta löytyy. Hankkeen esite-liitteestä no 6 / 5.

#### KALUSTO

##### C 1,1 Kalusto

*"Urastojen ja taukopaikkojen läpivuotinen kunnossapito vaatii huoltotoimintaa. Siinä tarvitaan kalustoa ja välineitä. Tärkeimpinä tehtävinä ovat talviaikaisten latu- ja muiden pohjien aikaansaaminen sekä polttopuuhuolto eri tulenpitopaikoille. Hankkeella hankitaan hallinnoijan haltuun ns. työkelkka-luokkaan kuuluva moottorikelkka rekineen ja latuhöyliseen.*

- *Huoltotoimintojen ylläpidossa tarvitaan koneita, kuten raivaus- ja moottorisaha. Kalusteiden osalta hankintasuunnitelma on seuraava: Moottorikelkka ja siihen työreki yhteensä 14500€. Moottorisaha ja raivaussaha 500€.*

- *Jotta monille uusien liikuntaharrastusten pariin siirtyminen tulisi kokeiltua, tarvitaan siihen asialliset välineet. Tätä varten hankkeella hankitaan erä lumikenkiä (10+10), maastopyöriä (10), kanootteja (6). Hankintojen kustannusarvio: Lumikengät 20kpl:tta \*150€=3000€, maastopyöriä 10kpl:tta \*350€=3500€, Kanootteja 6kpl:tta \*600€=3600€."*

Moottorikelkan ja muiden työvälineiden hankinta saatiin toteutettua suunnitelmien mukaisesti. Joskin talven 2013-2014 lumen puutteen takia kelkan käyttö jäi rakentamisessa ja muussa toiminnassa vähäiseksi.

Harrastevälineiden hankinta supistettiin hanke-muutoksella. (liite 9 ja 10) Välineiden määriä supistettiin, jotta saatiin tilaa kokonaan uudelle asialle. Hankeajan puolenvälin jälkeen ilmeni perusteltu ja hyvin aktiiviselta vaikuttava uusi asia. Jousimetsästyksen harjoittelu- ja kilpailuradan tarve/mahdollisuus. Se kohdistui ns. toimintapolun

yhteyteen Syke-kosteikko etapille (tarkemmin seuraava kohta).

#### JOUSIMETSÄSTYKSEN HARJOITTELU- JA KILPAILURATA (MUUTOSOSIO)

Hankkeen muutospäätöksessä kalusteiden hankinta muuttuu seuraavaksi: " 1.Jatko aika: Muutoshakemuksen 6.11.2013 mukaisesti perustelujen ja jatkoajan osalta 31.10.2014 saakka. 2. Muutokset kalustohankintoihin: Osioon on hankesuunnitelmasa ja päätöksessä vahvistettu 25000€.

- moottorikelkka ja työvälineet 15000€

- pyörät ja muut kulkuvälineet 10000€

Olemme omassa alustavassa suunnitelmassa jakanneet seuraavasti, eli uusi kustannusarvio:

- kelkka ja työvälineet, budjetti 14500€ toteutunut 12100€

- moottori ja raivaussaha budjetti 500€ toteutunut 720€

- maastopyörät budjetti 3500€ toteutunut 2600€

- kanootteja budjetti 3500€, hankitaan 2 kpl, arvio 1400€

- jousimetsästysrata ja tarvikkeet, arvio 8180€

Muutostarkennus:

Kalustohankinnasta jäljellä oleva 8180€ käytetään jousimetsästysrataan.

Radan kustannukset koostuvat 3D-kuvista, maalikuviista ja ampumatorneista ym. puurakenteista. Lisäksi on tarkoituksenmukaista hankkia 2 harjoitusjouta.

3D-kuvia tuo maahan Suomessa vain yksi yritys ja niiden hinta on 4400 euroa.

Maalikuviin kustannusarvio on 1000 euroa ja puurakenteiden kustannusarvio 1900 euroa. Harjoitusjousien hinta 2 x 440 = 880 euroa."

Kaikki hankkeen muutossuunnitelman aiheet on saatu toteutettua. Se on sisältänyt maalilaitteiden hankinnan ja maalilaitteiden paikoilleen asentamiset. Myös käyttäjäksi tulevan Keskipisteen Jousimetsästäjät ry:n oman toiminnan käynnistyminen on toteutunut suunnitelmien mukaan. Paikka ja toiminta julkistettiin "Luonnon Syli"-hankkeen esittelytapahtumassa. Pidettiin Kivipuron tauko-paikalla 13.6.2014. Tarkemmin tapahtuma on esitelty Sydänkäypsen Luonnon Syli-liitteessä numero 6 / 6.

#### 4. HANKKEEN AIKATAULU

16.4.2012 – 15.4.2014

*"Ennakoivasti laskettuna hankkeen toiminnasta ja siitä aiheutuvista kustannuksista kalenterivuoden 2012 ajalle kohdistuu 40 %, vuodelle 2013 50 % ja vuoden 2014 osalle 10 %."*

Hankeaikaan haettiin muutosta 31.10.2014 saakka

Aikataulun jatkamisen perusteena on ollut se, että saatiin kaksi sulan maan vuotta työajaksi. Lopullinen rahoituspäätös viivästyi aiotusta, ettei kesällä 2012 ei juurikaan ehditty tekemään maastorakennustöitä. Toiseksi jatko aika mahdollisti muutossuunnitelman, jousimetsästysradan rakentamiseen.

#### 5. HANKKEEN TAVOITTEET JA TULOSODOTUKSET

*"Investointihankkeella toteutetaan aikaisemmin kohdassa hankkeen toteutus kuvatut rakentamis- ja muut toimenpiteet. Ne näkyvät hankkeen jälkeen maastossa ja toimintavarustuksessa. Hankkeen valmistumisen jälkeen kylän matkailu- ja muille palveluyrittäjille syntyy uusia toimintamahdollisuuksia. Pitemmän ajan tavoitteena on useampia (2-3) tältä pohjalta syntyviä työpaikkoja."*

Tämän loppuraportin laatimisvaiheessa (lokakuu-marraskuu 2014) voidaan perustellusti todeta, että hankkeella on saatu toteutettua kaikki tavoitteena

olleet rakenteet. Toisaalta hallinnoija, eli Sydänmaankylän Kyläseura on perustanut toimintoihinsa "Luonnon Syli"-nimellä toimivan jaoston. Sille tulee tehtäväksi "Luonnon Syli"-rakenteiden ja muun kyläympäristön toimintavalmiuden ja ilmenevän elinkeinotoiminnan edesauttaminen. Jo hankeaikana nyt rakennettuihin kohteisiin on ilmennyt vilkas mielenkiinto (vertaa Kivikotaa). Uuden jaoston keskeinen tehtävä on ns. jokamiehen oikeudella (maksuttoman) ja toisaalta maksullisen (elinkeinonharjoittajien) toiminta saadaan maastossa hyvin toimivaksi. Lähtökohtaisena ajatuksena on, että yksittäisinä kulkijoina suuri yleisö voi käyttää rakenteita ja luontoa maksuttomasti, enintään vapaaehtoisilla suorituksilla. Toiseksi elinkeinotoimintaan liittyvä käyttö saadaan ohjelmoiduksi ja maksulliseksi. Siinä tavoite pitää kuitenkin olla sellainen, ettei se estä siltä taholta tulevaa käyttöä. Esimerkkinä tällaisesta on jousimetsästäjien kanssa tehty yhteistoimintasopimus.

Rakentamisen ja kalustehankintojen tavoitteet ovat osaltaan kokeiluluonteisia. Niitä ei ole rakentamisvaiheessa ehditty perusteellisemmin testata. Eli niiden tuotteistaminen on seuraavan kehittämisvaiheen osasisältöä. Kun Sydänmaankylän yksi keskeinen kyläkehittäminen perustuu paikan päällä tapahtuvasta asiakastoiminnasta, tarvitaan siihen useita tuotteistettuja uusia lähtöjä. Yhtenä päävetovoimana tulee olemaan liikkuminen luonnossa. Tällaiseen toimintaan edesauttaviksi askeleiksi on rakennettu mm. maastopyöräily, kanoottimelonta ja lumikengillä kulkeminen. Yksi merkittävä uudelleensuuntautuminen on myös esteettömät palvelut. Tässä mielessä pidetään tavoitteen sitä, että syksyllä 2015 olisi sorsastuksen avauksessa pyörätuolista käsin toimivia metsästäjiä. Varsin merkittävää kävijävirtaa kylälle on odotettavissa myös jousimetsästysaiheeseen liittyvistä erilaisista palveluista.

## 6. HANKKEEN KUSTANNUSARVIO JA RAHOITUS-SUUNNITELMA

### "Kustannukset:

- Koneet ja laitteet	25.000,-
- Rakentaminen	120.000,-
yhteensä	145.000,-

Tarkemmin liitteessä kustannuskoonti.

### Rahoitus

- julkinen rahoitus	108.750,-
- oma rahoitus	36.250,-
- josta rahana	13.750,-
- talkoo	22.500,-

**RAHOITUS YHTEENSÄ** 145.000,-

Yksityiskohtaisessa hankkeen työ- ja toteutussuunnitelmassa (liitteet A1.1-8, A2.1-6, A3.1, A4.1-2, B2,1, C1,1) on erittelyt kustannuksista. Tässä todetaan merkittävimmät kustannusten aiheuttajat:

- moottorikelkka ja varusteet	15.000
- pyörät ja muut kulkuvälineet	10.000
- ostettava kulku-urien pohja	
- työssä tarvittava koneurakointi	15.060
- palkkatyö ostopalveluna	54.676
- puu ja muut materiaaliostot kulku-urille ja taukopaikka-rakennuksille	13.264
- hankkeen hallinto	14.500

vastikkeettomat suoritukset henkilö työn osalta 1800 h tuntia ja konetyön osalta 300 h yhteensä 22.500

Hankinnat tullaan kilpailuttamaan voimassa olevien säännösten ja menetelmien mukaisesti."

Edellä olevan kustannuserittelyn jälkeen hallinnon kustannukset on supistettu 12000 euroon ja erotus 2500 euroa on kohdistettu kivikodan budjettiin. Muuten on toimittu hankesuunnitelman tarkoit-

tamalla tavalla. Etappikohtainen toteutus euro-määräisesti poikkeaa suunnitelmista, mutta kokonaissummat ovat sitovia. Seuraava taulukko kuvaa etappi- (kohde) ja kustannuslajikohtaisen erittelyn. (koontiTaulukko)Ylikulku-Syke, liite 3

### KUSTANNUKSET

Omaa sisäistä työstä ja seuranta varten rakentamiseen liittyvät hallintokulut budjetoitiin seuraavasti:

	budj.	toteut,	poikk.
Matkakulut	1800,-	3010,-	+1210,-
toimisto- ja ohj.	2400,-	2900,-	+ 500,-
taloushallinto	4300,-	4000,-	- 300,-
viestintäkulut	3500,-	1994,-	- 1506,-
, -yhteensä	12.000,-	11.904,-	- 96,-

### RAHOITUS KOKONAISUUDESSAAN

Rahoitus	145.000,-
julkinen rahoitus	108.750,-
oma rahoitus	36.250,-
josta rahana	13.750,-
talkoo	22.500,-

### TOTEUTUNUT KOKONAISUUDESSAAN

	budj.	toteut,	poikk.
kalusto	25.000,-	25.000,-	0,40
rakentaminen. raha	97.500,-	99.476,-	+ 1.976
rakentaminen. talkoo	22.500,-	27.395,-	+ 4.895
yhteensä	145.000,-	151.871,-	+ 6.871

### Oma rahoitus rahana

	budj.	toteut,	poikk.
rahana	22.500,-	24.476,-	+ 1976,-

Edellä oleva rahoituslaskelma on tehty 31.10 eli hankkeen päättymisajankohdan tilanteen mukaisena. Silloin oli viimeinen maksatushakemus (16.728,75) vielä hakematta ja saamatta. Hallinnoi-

jan eli Sydänmaankylän Kyläseuran oma rahallinen rahoitus oli suunnitellulla tavalla hankittuna. Talukootyö rahoitus ylittyi merkittävästi (4.895,-), mikä johtui erityisesti siitä että kivikodan rakentaminen ja maastotyöt aiheuttivat traktorien ja mönkijöiden käyttöä ennakolta arvioitua enemmän.

## 7. HANKKEEN TIEDOTUS JA RAPORTOINTI

*"Hanketta on pohjattu useammilla siihen liittyvillä jutuille kylälehti Sydänkäpysissä vuoden 2011 aikana. Sydänkäpynen tulee olemaan paperisena tiedotteena tärkein väline kerrottaessa hankepäätöksestä ja ennen kaikkea sen etenemisestä vaihe vaiheelta. Lisäksi hankkeesta kerrotaan sähköisessä viestinnässä hakijan nettisivuilla.*

*Paperiset hanketiedotteet (Sydänkäpynen) toimitetaan postitse kaikille hanketoimintaan liittyville tahoille ja henkilöille. Toteutuksen varmistuttua hankkeesta järjestetään erillinen esittely- (lehdistö) tilaisuus Kyläkeskus Sykkeessä. Myös hankkeen edistymistä, aina kulloisiinkin tapahtumakohteisiin vietyä, kerrotaan julkiselle sanalle ja päättäjille kohdistetuissa tilaisuuksissa. Kaikkinensa hankkeen kahden vuoden aikana tavoitteena on 5 erillistä esittelytilaisuutta.*

*Hallinnoija kerää tuloja mm. oman rahoituksen hankkimiseen erilaisilla kylätoimintaan liittyvillä tapahtumilla. Myös näiden tapahtumien tarkoituksena on hankkeen julkistaminen ja erilaisen osallistumisen lisääminen. Mittava hankkeisiin liittyvä talkootyö sitoo jopa kymmeniä henkilöitä osallistumaan siihen, joten myös tätä kautta tieto leviää sadoille ihmisille."*

## INFOTILAISUUDET

Suunnitellut infotapahtumat toteutuivat ensimmäinen, ennakoiva informaatiotilaisuus järjestettiin Kyläkeskus Sykkeessä. Mukana oli kuntien edustajia, noin kymmenen osallistujaa kylältä ja lähikunnista. Toinen tilaisuus pidettiin kivikodan rakennustyömaalla heinäkuussa 2013. Osallistujamäärä oli kolmen ja neljän kymmenen välillä.

Seuraava tilaisuus, joka oli samalla kivikodan käyttöönottotapahtuma, pidettiin 7.10.2013. Jousimetsästysradan avaustapahtuma ja samalla hankeinfo pidettiin Kivipuron laavulla 13.6.2014. Jousimetsästäjiä ja muita hankkeesta kiinnostuneita sateisesta säästä huolimatta oli yli 30. Viides eli viimeinen ja samalla hankkeen päätöstilaisuus tullaan pitämään, kunhan hanke kaikkienensa on saatu onnelliseen päätökseen, Kyläkeskus Sykkeessä. Edellä mainituissa tilaisuuksissa on tarjottu osallistujille kahvit. Niistä aiheutuneita kustannuksia ei ole rasiitettu hankkeelle lainkaan.

## LIITELEHDET SYDÄNKÄPYSESSÄ

Ne ovat toteutuneet suunnitelman mukaisesti A4-kokoisena nelisivuisina liiteosina Kylälehti Sydänkäpysessä. Numero yksi ilmestyi joulukuussa 2012, toinen maaliskuussa 2013, kolmas kesäkuussa 2013, neljäs lokakuussa 2013, viides toukokuussa 2014, kuudes elokuussa 2014 ja seitsemäs marraskuussa 2014. Lehdet ovat raportin liitteenä. Monistus Sydänkäpysessä on ollut 200 kappaletta. Ja lisäksi on viidenkymmenen kappaleen erillispainos liiteosasta. Liitteet no 4 (17 sivua)

## SÄHKÖINEN VIESTINTÄ

Toteutettiin hanketyöntekijän tekemänä blogikirjoituksena osoitteessa <http://luonnonsyliin.blogspot.fi/>. Aineistoa kertyy kaikkiaan 73:n eri kirjoitelman verran, jotka koostuivat lähinnä valokuvista, yhteensä 130 valokuvaa. Liitteessä 5 on esimerkki 16.7. ja 16.9. päivien blogeista.

## INFOTAULUT

Kahdeksalle taukopaikalle toteutettiin suunnitelman mukaiset infotaulut. Pääasiana siinä oli suunniteltuun peruskarttaan uraston tiedolla täydennetty 1,2x1,2 metriä oleva kartta. Kunkin kohteen yksilöinti tehtiin lyhyehköllä selostustekstillä.

Lisäksi tauluissa kerrotaan erilaista luonnossa kuljijan tarvitsemaa ohjaustekstiä. Katso tarkemmin raportin kohdassa sivu 8 ja toiseksi Sydänkäypsen liitteessä 4.

#### KOTAKIRJA

Kaikilla taukopaikoilla on käynnistetty kävijäkirjausmenettely. Postilaatikoissa on merkintävihkot, joihin kävijä voi merkitä käyntinsä. Uudessa kohteessa kivikodalla on kävijöitä vuodessa 459. On ilmeistä etteivät kaikki ole huomanneet kirjata käyntiä, joten todellinen kävijämäärä on tätä suurempi. Eli keskimäärin uudella kodalla pistäytyjiä on ollut vuorokausittain pari henkilöä.

#### LEHTIJUTUT

Hankkeen esittelytilaisuuksiin on kutsuttu julkista sanaa lähialueelta sekä maakunnalliselta tasolta. Siinä on menestytty ilmeisesti kohtuullisen hyvin, mistä osan kertovat liitteinä 6 olevat lehtileikkeet. Erityinen vetovoima julkistamiseen on ollut kivikodan rakentaminen. Se on tällaisena toteutuksena (pieni kylä ja rakennustapa) kiinnostanut paljon julkista sanaa.

#### PUSKARADIO JA MUUT

Lähes puolet oman kylän väestöstä on ollut tekemisessä ja hankkeen tilaisuuksissa mukana. Toki osallistumisen määrä on hyvin lavea muutamasta kerrasta aina useampiin kymmeneen talkootöihin ja muihin tapahtumiin henkilöä kohti. Useat asiantuntevat kyläläiset ja muut henkilöt ovat kertoneet kivikodasta ja muusta hankkeeseen liittyvästä laajalla alueella. Kaikkinensa edellä kuvatuilla toimenpiteillä ja toiminnalla on syntynyt ilmeisen kattava tietoisuus Luonnon Syli-hankkeesta koko maakuntaan.

#### 8. HANKKEEN RISKIT JA OLETUKSET

*”Jos toivottua tukirahoitusta ei saada, hanke peruuntuu ja sitä kautta aiottu kyläkehityksen uusi vaihe jää toteutumatta. Mittavan talkootyön kokoaminen ja aikaansaaminen on hyvin haasteellista, joskin tehtyjen ennakkosuunnitelmien mukaan se löytyy.”*

Kaikkinensa hanke on saatu toteutettua suunnitellulla tavalla. Rakentaminen määrällisesti ja laadullisesti on saatu pidettyä kokonaisuutena kustannusarvion puitteissa. Kalustehankinnoissa muutossuunnitelma toi mukaan ilmeisesti välittömästi käynnistyvän uuden toiminnan. Talkootyön kohdalla sisältö muuttui konetyövaltaiseksi. Se johtui siitä, että laajalle alueelle jouduttiin kuljettamaan useissa vaiheissa erilaista materiaalia. Merkittävä rahallinen oma panos saatiin kerättyä lahjoituksina ja muina tukisuorituksina.

Hankkeen aikaansaannokset mahdollistavat uusiin palvelutoimintojen käynnistämisen. Haasteellista tulee olemaan se, että löytyy elinkeinotoiminnallisia tuotteistajia. Siinä suhteessa keskeinen, joskaan ei ainoa haasteenottaja, on Sydänmaan Kyläosuuskunta. Jatkossa kyläseuran ensisijainen rooli on kyläläisten ja muun suuren yleisön luontopalvelujen tuottaminen. Kaikkinensa tulevaa kehittämistä varten tarvitaan Sydänmaankylän kokonaisvaltainen kehittämissuunnittelu. Siinä pitää selkeästi määrittää kaikkien osallisten roolit ja niihin liittyvät mahdollisuudet ja vastuut. Luonnon Syli hanke on tehnyt sille osaltaan hyvät valmiudet.

**9. LIITTEET****Liite 1: Etappikartta****Liite 2: Kustannukset etapeittain****Liite 3: Etapin kustannuslajikohtainen erittely****Liite 4: Kylälehti Sydänkäypsen liitelehdet****Liite 5: Ote blogista****Liite 6: Otteita lehtileikkeistä****Liite 7: Hankehakemus****Liite 8: Hankepäättös****Liite 9: Muutoshakemus****Liite 10: Muutospäättös**

